

Türk Ceza Hukukunda Bilgi Suistimali Suçu

Insider Trading Crime in Turkish Criminal Law

Prof. Dr. Çetin Arslan (Hacettepe University, Turkey)
Ph.D. Candidate Didar Özdemir (Hacettepe University, Turkey)

Abstract

Insider trading act is penalised ultima ratio with the aim of fighting against manmade market actions which outrage the principle of public disclosure and the element of trust in order to establish equality and good faith in capital markets. Insider trading is first disposed as a crime among the other capital market crimes (art.47/1-A-1) in the Capital Market Code no.2499 dated 28.07.1981 with the Amendment to the law no.3794 dated 29.04.1992 and at the present time it is rearranged as a self-contained crime type in article 106 of the Capital Market Code no.6362 dated 06.12.2012. In this study, the crime of insider trading is examined –in particular through the controversial points- as a comparative analysis between abrogated and current dispositions in Turkish Law.

1 Giriş

Bilgi suistimali fiili, sermaye piyasalarında kamunun dürüst aydınlatılma ilkesini ihlal eden, güven unsurunu zedeleyen yapay piyasa hareketleri ile mücadele etmek ve sermaye piyasalarında eşitlik ve dürüstlüğü tesis etmek amacıyla ultimo ratio diğer bir ifadeyle son çare olarak cezai yaptırıma bağlanmıştır. İlk olarak 28.07.1981 tarih ve 2499 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu (2499 s. SPK)'na 29.04.1992 tarihinde 3794 sayılı Kanun'la yapılan değişiklikle eklenen (md. 47/1-A-1) ve diğer sermaye piyasası suçları ile birlikte düzenlenen “İçerden Öğrenenin Ticareti Suçu”, günümüzde 06.12.2012 tarih ve 6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu (SPK)'nın 106. maddesinde “Bilgi Suistimali” başlığı altında bağımsız bir suç tipi olarak düzenlenmektedir. Çalışmamızda, mülga ve güncel mevzuat hükümlerindeki bilgi suistimali suçları -özellikle tartışmalı hususlara değinilerek- karşılaştırmalı bir incelemeye tabi tutulmaktadır.

2 Bilgi Suistimali Kavramı

İçerden öğrenen kavramının tanımı ilk kez Amerikan Menkul Kıymetler Borsası'nın 10b-5 kuralında “*Menkul kıymet ihraç eden bir işletme ile herhangi sebepten dolayı güvene dayalı veya özel ilişkisi (bulunup), işletmenin henüz kamuya açık olmayan fiyata duyarlı bilgisinin farkında olan ve bu bilgiye direkt/ indirekt ulaşabilen kişiler 'içerden öğrenenler' dir.*” şeklinde yapılmıştır (Esen, 2016).

Bilgi suistimali, Türk hukukunda ise ilk kez 2499 s. SPK'nın 47/1-A-1 maddesinde “*Sermaye piyasası araçlarının değerini etkileyebilecek (nitelikteki) henüz kamuya açıklanmamış bilgileri kendisine veya üçüncü kişilere menfaat sağlamak amacıyla kullanarak, sermaye piyasasında işlem yapanlar arasındaki fırsat eşitliğini bozacak şekilde mameleki yarar sağlamak veya bir zararı bertaraf etmek içerden öğrenenin ticaretidir.*” şeklinde tanımlanmıştır (Coşar, 1995).

3 Bilgi Suistimali Suçu

3.1 Suçla Korunan Hukuki Değer

Doktrinde Erman (1993) tarafından bu suçla korunmak istenen hukuki değer tekelleşmenin önüne geçmek olduğu ifade edilmiştir. Fakat kanaatimizce, bilgi suistimali suçu ile korunan hukuki değer, öncelikle sermaye piyasasında hâkim olması gereken güven ilişkisidir (Geçer, 2017).

Bununla birlikte, bu suç tipiyle belli kişilerin kamuya açıklanmamış bilgileri elde edip kullanmaları sonucu kendilerine menfaat sağlamaları da engellenmek istenmiştir. Diğer bir ifadeyle, bu suç tipiyle sermaye piyasasında yatırımcılar arasında var olması gereken eşitliğe aykırı işlemlerin önüne geçilmek istenmektedir (Evik ve Evik). Bu sebeple, bu suçla birden fazla hukuki değer korunduğu ve karma hukuki konulu bir suç tipi olduğu söylenebilecektir.

3.2 Suçun Unsurları

3.2.1 Kanuni Unsur

2499 s. SPK'nın “cezai sorumluluk” başlıklı 47. maddesinin 1. fıkrasının A bendi “*Sermaye piyasası araçlarının değerini etkileyebilecek, henüz kamuya açıklanmamış bilgileri kendisine veya üçüncü kişilere menfaat sağlamak amacıyla kullanarak sermaye piyasasında işlem yapanlar arasındaki fırsat eşitliğini bozacak şekilde mameleki yarar sağlamak veya bir zararı bertaraf etmek, içerden öğrenenin ticaretidir. Bu fiili işleyen 11inci madde kapsamındaki ihraççılarla, sermaye piyasası kurumlarının veya bunlara bağlı veya bunlara hâkim işletmelerin yönetim kurulu başkan ve üyeleri, yöneticileri, denetçileri, diğer personeli ve bunların dışında meslekleri veya görevlerini ifa etmeleri sırasında bilgi sahibi olabilecek durumda olanlarla, bunlarla temasları nedeniyle*

doğrudan veya dolaylı olarak bilgi sahibi olabilecek durumdaki kişiler her bir alt bent kapsamına giren fiillerden dolayı iki yıldan beş yıla kadar hapis ve beşbin günden onbin güne kadar adli para cezası ile cezalandırılır.” şeklindeydi.

SPK'nın “bilgi suistimali” başlıklı 106. maddesi ise “*Doğrudan ya da dolaylı olarak sermaye piyasası araçları ya da ihraççılar hakkında, ilgili sermaye piyasası araçlarının fiyatlarını, değerlerini veya yatırımcıların kararlarını etkileyebilecek nitelikteki ve henüz kamuya duyurulmamış bilgilere dayalı olarak ilgili sermaye piyasası araçları için alım ya da satım emri veren veya verdiği emri değiştiren veya iptal eden ve bu suretle kendisine veya bir başkasına menfaat temin eden;*

- a) *İhraççıların veya bunların bağlı veya hâkim ortaklıklarının yöneticileri,*
- b) *İhraççıların veya bunların bağlı veya hâkim ortaklıklarında pay sahibi olmaları nedeniyle bu bilgilere sahip olan kişiler,*
- c) *İş, meslek ve görevlerinin icrası nedeniyle bu bilgilere sahip olan kişiler,*
- ç) *Bu bilgileri suç işlemek suretiyle elde eden kişiler,*
- d) *Sahip oldukları bilginin bu fıkra da belirtilen nitelikte bulunduğunu bilen veya ispat edilmesi hâlinde bilmesi gereken kişiler,*

iki yıldan beş yıla kadar hapis veya adli para cezası ile cezalandırılırlar. Ancak, bu suçtan dolayı adli para cezasına hükmedilmesi hâlinde verilecek ceza elde edilen menfaatin iki katından az olamaz.” şeklinde.

3.2.2 Maddi Unsurlar

i. Konu

Bu suçun konusu “bilgi”dir. Bu bilginin suçun konusu kabul edilebilmesi için sermaye piyasası araçları veya bunların ihraççıları ile ilgili olması gerekir. Sermaye piyasası araçları Avrupa Birliği Parlamentosu ve Konseyi'nin 2003/6 sayılı Direktifi'nin 1/3 maddesinde “10 Mayıs 1993 tarihli menkul kıymetler alanında yatırım hizmetleri üzerine 93/22/EEC Konsey Yönergesi'nde tanımlandığı gibi devredilebilir menkul kıymetler;

- *müşterek yatırım teşebbüslerinde birimler,*
- *para-piyasa araçları,*
- *denk nakdi mutabakat araçları da dahil vadeli finansal sözleşmeler,*
- *vadeli faiz oranı akitleri,*
- *faiz oranı, nakit ve yatırım takasları,*
- *denk nakdi mutabakat araçları dahil bu kategorilere giren herhangi bir aracın satın alınma veya elden çıkarılma seçenekleri anlamına gelir. Bu kategori bilhassa nakit ve faiz oranları seçeneklerini,*
- *metalardaki türevleri,*
- *bir üye devletteki düzenlenmiş bir piyasada alım-satımı kabul edilmiş ya da böyle bir piyasada alım-satımının kabulü için bir talepte bulunulmuş sair araçları kapsar.” şeklinde açıklanmıştır.*

İhraççı ise doktrinde, “*sermaye piyasası araçlarını halka arz eden anonim ortaklıklar, kamu iktisadi teşebbüsleri, mahalli idareler ile bunlarla ilgili özel mevzuatları uyarınca faaliyet gösteren kuruluş, idare ve işletmeler” olarak tanımlanmaktadır (Hacımahmutoğlu, 2003).*

Bilginin kamuya açıklanmamış bir bilgi olması gerekmektedir. Bilginin ne zaman kamuya açıklanmış sayılacağı konusunda doktrinde iki farklı görüş mevcuttur. İlkine göre, bilgi kamuya açıklanmak üzere ilgili ve yetkili kuruma verildiğinde kamuya açıklanmış sayılır. İkinci görüşe göre, yalnızca yetkili kuruma bilgiyi vermek yeterli değildir; ayrıca bu bilginin kamuya paylaşılmış olması da gerekir (Hacımahmutoğlu, 2003).

Sermaye Piyasası Kurumu'nun 30.05.2009 tarihli ve 61 nolu Tebliği'nin 4. ve 5. maddelerinde kamuyu bilgilendirme yükümlülüğünün yerine getirilmiş sayılması için bilgilerin elektronik imza ile Kamuyu Aydınlatma Platformu'na gönderilmesi aranmıştır. Diğer bir ifadeyle, ilgililer bakımından bilgilerin Kamuyu Aydınlatma Platformu'na gönderilmesi ile bilginin kamuya açıklanmış olduğunun kabulü gerekecektir (Şenol, 2012).

Bilgi suistimalinin konusu olan bilginin ayrıca doğru ve kesin bir bilgi olması, gerçeği yansıtması ve fiyatlara etkili olması gerekmektedir. Buna karşın, bilgi manipülasyonu suçunda yalan, yanlış, yanıltıcı veya asılsız bilgi söz konusu olup, bu bilginin kullanılması dolayısıyla sermaye piyasasında yapay bir hareketlenme yaratılmaktadır (Evik ve Evik, 2005).

Avrupa Birliği Hukukunda bilgi suistimali suçunun oluşabilmesi için bilginin esaslı bir bilgi olması gerekmektedir. Bilginin esaslı sayılabilmesi için ise, kesin olması, fiyata etkili olması, ihraççı veya finansal

araçlarla ilgili olması ve içerden öğrenen kimsenin güven yükümlülüğünü ihlal yoluyla bu bilgiyi kullanmış olması gerekmektedir (Bakkalcı, 2009).

2499 s. SPK'da söz konusu bilgi “*sermaye piyasası araçlarının değerini etkileyebilecek*” şeklinde açıklanırken, SPK'da “*doğrudan ya da dolaylı olarak sermaye piyasası araçları ya da ihraççılar hakkında, ilgili sermaye piyasası araçlarının fiyatlarını, değerlerini veya yatırımcıların kararlarını etkileyebilecek*” biçiminde ifade edilmiştir. SPK'da bilgi suistimaline konu olabilecek bilginin daha net bir şekilde açıklandığı görülmektedir (Gündoğdu, 2017).

ii. Fail

2499 s. SPK md. 47/1-A-1'e göre, içerden öğrenerek ticaret yapma eylemini işleyen 11. madde kapsamındaki ihraççılarla, sermaye piyasası kurumlarının veya bunlara bağlı veya bunlara hâkim işletmelerin yönetim kurulu başkan ve üyeleri, yöneticileri, denetçileri, diğer personeli ve bunların dışında meslekleri veya görevlerini ifa etmeleri sırasında bilgi sahibi olabilecek durumda olanlarla, bunlarla temasları nedeniyle doğrudan ve dolaylı olarak bilgi sahibi olabilecek durumdaki kişiler bu suçun faili olabilirler (Coşar, 1995). Diğer bir ifadeyle 2499 s. SPK döneminde temasları nedeniyle doğrudan ve dolaylı olarak bilgi sahibi olabilecek herkes fail kabul edildiğinden bu suç, herkes tarafından işlenebilen bir suç olup özgü suç niteliği göstermez.

2003/6/EU sayılı Avrupa Birliği Yönergesi'nin 2 ila 4. maddelerine göre, içerden öğrenilen bilgiyi kullanan herhangi biri içerden öğrenen sayılır (Bakkalcı, 2009). Yönerge de bilgi suistimali suçunun herkes tarafından işlenebilen bir suç olarak düzenlenmesi gerektiği yönündedir. Bu konudaki tek sınırlama, söz konusu kişinin bu bilgiyi bilerek veya içerden edinilen bilgi olacağını bilmesi gerekerek kullanmasıdır. Avrupa Birliği direktiflerinde kişinin ihraççı ve sermaye piyasası kurumlarıyla somut bir ilişkisi olması aranmamış; mantıklı bir yatırımcının sahip olacağı ortalama bilgi miktarı esas alınmıştır (Esen, 2016).

SPK'da ise fail olabilecek kişiler

- a) *İhraççıların veya bunların bağlı veya hâkim ortaklıklarının yöneticileri,*
- b) *İhraççıların veya bunların bağlı veya hâkim ortaklıklarında pay sahibi olmaları nedeniyle bu bilgilere sahip olan kişiler,*
- c) *İş, meslek ve görevlerinin icrası nedeniyle bu bilgilere sahip olan kişiler,*
- ç) *Bu bilgileri suç işlemek suretiyle elde eden kişiler,*
- d) *Sahip oldukları bilginin bu fıkrada belirtilen nitelikte bulunduğunu bilen veya ispat edilmesi hâlinde bilmesi gereken kişiler*” olarak sayılmıştır. Bu hükümde de “d” bendi suçu herkes tarafından işlenebilen bir suç haline getirmektedir. Diğer bir ifadeyle, bilgi suistimali suçu 6263 sayılı SPK döneminde de herkes tarafından işlenebilen bir suç olma niteliğini devam ettirmektedir.

iii. Mağdur

Mağdur suçun maddi konusunun ait olduğu kimse olup, suçun mağduru gerçek kişiler olabilir. Tüzel kişiler ise ancak suçtan zarar gören olarak kabul edilebilirler. Bilgi suistimali suçunda zarar gören özel hukuk tüzel kişileri suçtan zarar gören olup, suçun mağduru geniş anlamda toplumu oluşturan herkeştir. Suçun işlenmesi sırasında gerçek kişilerin zarar görmesi ihtimalinde, bu kişilerin dar anlamda mağdur sıfatını kazanmaları da mümkündür (Geçer, 2017).

iv. Hareket, Netice ve Nedensellik Bağı

2499 s. SPK'da suç “*Sermaye piyasası araçlarının değerini etkileyebilecek, henüz kamuya açıklanmamış bilgileri kendisine veya üçüncü kişilere menfaat sağlamak amacıyla kullanarak sermaye piyasasında işlem yapanlar arasındaki fırsat eşitliğini bozacak şekilde mameleki yarar sağlamak veya bir zararı bertaraf etmek*” şeklinde tanımlanmıştır. Bu düzenlemeye göre, kendisine veya başkalarına menfaat sağlamak amacı özel kastı, bu amaçla bilgiyi kullanmak hareketi, bunun sonucunda mameleki yarar sağlamak veya bir zararı bertaraf etmek ise neticeyi meydana getirmektedir. Manevi menfaat temin edilmesinin bu suçu meydana getirmeyeceğine dikkat edilmelidir (Evik ve Evik, 2003).

SPK'da ise bu suç “*Doğrudan ya da dolaylı olarak sermaye piyasası araçları ya da ihraççılar hakkında, ilgili sermaye piyasası araçlarının fiyatlarını, değerlerini veya yatırımcıların kararlarını etkileyebilecek nitelikteki ve henüz kamuya duyurulmamış bilgilere dayalı olarak ilgili sermaye piyasası araçları için alım ya da satım emri veren veya verdiği emri değiştiren veya iptal eden ve bu suretle kendisine veya bir başkasına menfaat temin eden*” olarak tanımlanmaktadır. Bu düzenlemeden hareketle, suçu oluşturan hareketlerin alım veya satım emri vermek, verilen emri değiştirmek veya iptal etmek olduğu söylenebilir. Bu haliyle suç, bağlı ve seçimlik hareketli bir suç tipidir. Failin bu hareketlerden herhangi birini gerçekleştirmesiyle suç oluşur. Ayrıca, failin birden fazla seçimlik hareketi gerçekleştirmesi halinde de tek suç meydana gelir.

Failin bu hareketlerden birini veya birkaçını gerçekleştirmek suretiyle kendisine veya başkasına menfaat temin etmesi gerekmektedir. Menfaat temini ise suçun maddi unsurunun netice kısmını oluşturmaktadır. Bir diğer ifadeyle, bilgi suistimali suçu neticeli bir suç tipidir. Kişinin kendisine veya başkasına menfaat temin etmesiyle

sermaye piyasası bakımından bir zarar meydana geleceğinden, bu suç tipi aynı zamanda bir zarar suçu özelliği göstermektedir.

Söz konusu menfaat temini, kar sağlama ya da mevcut bir zararı bertaraf etme şeklinde olabilir (Esen, 2016). Ayrıca, 2499 s. SPK'da olduğu gibi "mameleki" olması aranmadığından, manevi bir menfaat olması da mümkündür.

Bu suçun işlenmesi ile sermaye piyasaları bakımından somut bir zararın meydana gelmesi gerektiğinden bilgi suistimali suçu zarar suçu olarak nitelenebilecektir. Buna karşılık, bilgiye dayalı manipülasyon suçunda sermaye piyasası araçlarının değerini etkilemeye yönelik herhangi bir hareketin yapılması yeterli olduğundan bu suç tehlike suçu özelliği göstermektedir (Evik ve Evik, 2005).

Sermaye Piyasası Kurulu tarafından çıkarılan ve 21.01.2014 tarihli ve 28889 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Bilgi Suistimali veya Piyasa Dolandırıcılığı Suçları Hakkında Bildirim Yükümlülüğü Tebliği'nin ekinde şüpheli işlem kalıpları öngörülmektedir (Gündoğdu, 2017). Buna göre, bilgi suistimaline ilişkin şüpheli işlem kalıpları olarak; *"Bir müşterinin hesap açar açmaz veya uzun bir süredir işlemi olmadığı halde belirli bir payda net alım yönünde işlemler gerçekleştirilmesi, bu işlemlerin hızlı bir şekilde tamamlanması için aceleci davranması, bu işlemler sonrasında söz konusu payla ilgili önemli bir gelişmenin yaşanması ve fiyatın yükselmesinin ardından müşterinin söz konusu payları satarak kısa bir süre içerisinde normal olmayan bir kazanç elde etmesi.*

2) *İçsel bilgiye erişimi olabilecek bir kişinin, genel işlem karakterine uyumlu olmayan surette, halka açık bir şirketi ilgilendiren önemli bir gelişmenin öncesinde ve/veya sonrasında halka açık şirket paylarında alım veya satım ağırlıklı işlem gerçekleştirerek menfaat elde etmesi.*

3) *Telefonla veya doğrudan müşteri temsilcisine sözlü olarak emirlerin iletimi sırasında veya işlemler gerçekleştirildikten sonraki süreçte yatırımcının söz, ifade, davranış, tutum ve emirlerinin zamanlamasından hareketle halka açık bir şirketi ilgilendiren içsel bilgiye veya sürekli bilgiye diğer yatırımcılardan önce sahip olduğu yönünde izlenim edinilmesi"* gösterilmektedir.

Failin henüz kamuya açıklanmamış bir bilgiyi, açıklandığını zannederek kullanması ve işlem yapması durumunda suçun maddi unsurlarında hata hali söz konusu olur ve TCK md. 30/1 hükmü uygulama alanı bulur. Öte yandan, failin bilginin kamuya açıklanmasının gerekliliği konusunda bir değerlendirme hatası yapması durumunda ise haksızlık yanılığısı söz konusu olur ve TCK md. 30/4 uygulanır (Şenol, 2012).

3.2.3 Manevi Unsur

Bilgi suistimali suçu yalnızca kasten işlenebilir. Suçun taksirli hali düzenlenmediğinden TCK md. 22/1 uyarınca fiilin taksirle işlenmesi mümkün değildir.

2499 s. SPK'da failin *"kendisine veya üçüncü kişilere menfaat sağlamak amacıyla"* hareket etmesi arandığından içerden öğrenenlerin ticareti suçu ancak özel kastla işlenebilirdi (Evik ve Evik, 2005). Fakat SPK'da bu amaçtan bahsedilmemiş, *"ilgili sermaye piyasası araçları için alım ya da satım emri veren veya verdiği emri değiştiren veya iptal eden ve bu suretle kendisine veya bir başkasına menfaat temin eden"* ifadeleri kullanılmış; suçun oluşumu için özel kast aranmamıştır.

3.2.4 Hukuka Aykırılık Unsuru

SPK'nun 108. maddesinde "bilgi suistimali ve piyasa dolandırıcılığı sayılmayan haller" düzenlenmiş olup, söz konusu hükme göre; *"Aşağıdaki hâller bilgi suistimali veya piyasa dolandırıcılığı sayılmaz:*

a) *TCMB ya da yetkilendirilmiş başka bir resmî kurum veya bunlar adına hareket eden kişiler tarafından para, döviz kuru, kamu borç yönetim politikalarının uygulanması veya finansal istikrarın sağlanması amacıyla işlem yapılması,*

b) *Kurul düzenlemelerine göre uygulanan geri alım programları, çalışanlara pay edindirme programları ya da ihraççı veya bağlı ortaklığının çalışanlarına yönelik diğer pay tahsis edilmesi,*

c) *Kurulun bu Kanun kapsamındaki fiyat istikrarını sağlayıcı işlemlere ve piyasa yapıcılığına ilişkin düzenlemelerine uygun olarak icra edilmeleri kaydıyla, münhasıran bu araçların piyasa fiyatının önceden belirlenmiş bir süre için desteklenmesi amacıyla sermaye piyasası araçlarının alım veya satımının yapılması yahut emir verilmesi veya emir iptal edilmesi."* Bu özel hukuka uygunluk hallerinden birinin söz konusu olması halinde bilgi suistimali suçu oluşmayacaktır (Geçer, 2017).

3.3 Suçun Özel Görünüş Şekilleri

3.3.1 Teşebbüs

Bilgi suistimali suçu neticeli bir suç tipi olduğundan, icra hareketlerinin tamamlanamadığı veya neticenin meydana gelmediği durumlarda bu suça teşebbüs söz konusu olabilir.

3.3.2 İştirak

Suç, iştirak bakımından özellik göstermez; iştirake ilişkin genel hükümler bu suç bakımından da geçerlidir.

3.3.3 İçtima

Bilgi suistimali suçu içtima bakımından özellik göstermez; suçların içtimasına ilişkin genel hükümler bu suç bakımından uygulama alanı bulur.

3.4 Yaptırım

3.4.1 Cezai Yaptırım

SPK md. 106'da düzenlenen bilgi suistimali suçunun yaptırımı iki yıldan beş yıla kadar hapis veya adli para cezasıdır. Dikkat edilmelidir ki, hapis cezası ile adli para cezası alternatif yaptırımlar olup; her ikisine aynı anda hükmedilememektedir.

TCK md. 52/1'e göre, adli para cezası, beş günden az ve kanunda aksine hüküm bulunmayan hallerde yedi yüz otuz günden fazla olmamak üzere belirlenen tam gün sayısının, bir gün karşılığı olarak takdir edilen miktar ile çarpılması suretiyle hesaplanan meblağa tekabül etmektedir. SPK md. 106 ilk cümlesinde adli para cezasına sınır getirmemekle birlikte, ikinci cümlesinde genel hükümden ayrılarak "*Ancak, bu suçtan dolayı adli para cezasına hükmedilmesi hâlinde verilecek ceza elde edilen menfaatin iki katından az olamaz.*" düzenlemesini getirmiş ve bu yaptırımın alt sınırını göstermiştir.

Bilgi suistimali suçu bakımından işleme dayalı piyasa dolandırıcılığı suçunda olduğu gibi (SPK md. 107/3) bir etkin pişmanlık düzenlemesi getirilmemiştir (Geçer, 2017).

3.4.2 Tüzel Kişilere Özgü Güvenlik Tedbirleri

Tüzel kişilere bilgi suistimali suçu nedeniyle güvenlik tedbiri uygulanması ilk kez 6362 sayılı SPK'da düzenlenmiştir (Şensoy, 2013). SPK'nın "tüzel kişiler hakkında güvenlik tedbirleri" başlıklı 114. maddesine göre, "*106 ncı ve 107 nci maddelerde tanımlanan suçların bir tüzel kişinin yararına olarak işlenmesi hâlinde ilgili tüzel kişi hakkında tüzel kişilere özgü güvenlik tedbirlerine hükümlenir.*"

Tüzel kişiler hakkında uygulanabilecek güvenlik tedbirleri TCK md. 60'a göre, iznin iptali ve müsadereidir. Fakat bu tedbirlerin uygulanmasının işlenen fiile nazaran daha ağır sonuçlar ortaya çıkarabileceği durumlarda, TCK md. 60/3'e dayanarak hâkim bu tedbirlere hükmetmeyebilir (Öztürk ve Erdem, 2014).

3.5 Soruşturma ve Kovuşturma

SPK md. 115/1'e göre, "*Bu Kanunda tanımlanan veya atıfta bulunulan suçlardan dolayı soruşturma yapılması, Kurul tarafından Cumhuriyet başsavcılığına yazılı başvuruda bulunulmasına bağlıdır. Bu başvuru muhakeme şartı niteliğindedir.*" Bu muhakeme şartının hukuki niteliğinin müracaat olduğu ifade edilmektedir (Dursun, 2009).

İlgili hüküm uyarınca, "*Başvuru üzerine kamu davası açılması hâlinde iddianamenin kabulü ile birlikte, bir örneği Kurula tebliğ edilir ve Kurul aynı zamanda katılan sıfatını kazanır.*"

(3) *Bu Kanunda tanımlanan veya atıfta bulunulan suçlardan dolayı yapılan soruşturmada Cumhuriyet savcısı, Kurul meslek personelinin yararlanabilir. Bu suçlardan dolayı şüpheli veya tanık sıfatıyla kişilerin ifadesinin alınması sırasında Kurul meslek personelinin de hazır bulunması sağlanabilir.*

(4) *Bu Kanunda tanımlanan veya atıfta bulunulan suçlardan dolayı yapılan soruşturmada kovuşturmaya yer olmadığı kararının verilmesi hâlinde, Kurul bu karara karşı itiraza yetkilidir.*"

Bununla birlikte, SPK md. 116 gereğince "*Bu Kanunda tanımlanan veya atıfta bulunulan suçlardan dolayı yargılama yapmaya Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunun ihtisas mahkemesi olarak görevlendireceği asliye ceza mahkemeleri yetkilidir.*"

3.6 Zamanaşımı

TCK md. 66/1-e hükmü beş yıldan fazla olmamak üzere hapis veya adli para cezasını gerektiren suçlarda sekiz yıl dava zamanaşımı süresi öngörmektedir. Bilgi suistimali suçunun yaptırımı iki yıldan beş yıla kadar hapis veya adli para cezasıdır. Dolayısıyla dava zamanaşımı süresi TCK md. 66/1-e'ye göre sekiz yıl olmaktadır (Öztürk ve Erdem, 2014).

4 Sonuç

Sonuç olarak, 6263 sayılı SPK'da bilgi suistimali suçunun ve suça konu bilginin mülga 2499 sayılı SPK'ya göre daha net açıklandığı söylenebilir. Bu husus, kanunilik ve belirlilik ilkeleri bakımından önem arz etmektedir.

İçerden öğrenenlerin ticareti suçu ve bilgi suistimali suçu yaptırımları bakımından karşılaştırıldığında ise, hapis cezası aynı kalırken adli para cezasının alternatif yaptırıma dönüştürüldüğü ve bu yaptırıma alt veya üst sınır belirtilmediği görülmektedir. Öte yandan, "*Ancak, bu suçtan dolayı adli para cezasına hükmedilmesi hâlinde*

verilecek ceza elde edilen menfaatin iki katından az olamaz.” denilerek adli para cezasına bir alt sınır getirilmektedir.

Kaynakça

- Bakkalcı, 2009. “Avrupa Birliği’nde İçeriden Öğrenenlerin Ticareti ile İlgili Hukuki Düzenlemeler”, *Aksaray Üniversitesi İİBF Dergisi*, **1(1)**.
- Coşar, 1995. “Insider Trading”, *Türkiye Barolar Birliği Dergisi*, **3**.
- Erman, 1993. **Şirketler Ceza Hukuku: Ticari Ceza Hukuku C.VII**, İstanbul.
- Esen, 2016. “Vakalarla İçeriden Öğrenenler Ticareti Tarihi ve Düzenlemeleri”, *Journal of Accounting, Finance and Auditing Studies*, **2/3**.
- Evik ve Evik, 2005. “İçeriden Öğrenenlerin Ticareti Suçu”, *İÜHFİM*, **LXIII(1-2)**.
- Geçer, 2017. “Sermaye Piyasası Hukukunda Piyasa Dolandırıcılığı Suçu”, *Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, **XXI(2)**.
- Dursun, 2009. **Sermaye Piyasasında Gerçeğe Aykırılıktan Doğan Suçlar**, XII Levha, İstanbul.
- Gündoğdu, 2017. “Türk Sermaye Piyasasında Bilgi Suistimali ve Piyasa Dolandırıcılığı Suçu Düzenlemelerinin İrdelenmesi”, *Maliye Finans Yazıları*, **108**.
- Hacımahmutoğlu, 2003. “AT Düzenlemeleri Işığında İçeriden Öğrenilen Bilgi Kavramının Değerlendirilmesi”, *Turgut Kalpsüz’e Armağan*, Ankara.
- Öztürk ve Erdem, 2014. **Uygulamalı Ceza Hukuku ve Güvenlik Tedbirleri Hukuku**, 14. Bası, Seçkin, Ankara.
- Şenol, 2012. “İçeriden Öğrenilen Bilgi ve İçeriden Öğrenen Kavramlarının Ceza Hukuku Açısından İncelenmesi”, *Hacettepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, **2(2)**.
- Şensoy, 2013. “Manipülasyon; Piyasa Dolandırıcılığı Suçu, Uygulanacak Tedbirler ve Yaptırımlar”, *Ankara Barosu Dergisi*, **3**.